

I.

V první polovici minulého století zasahoval jeden Budějovičan významným způsobem do kulturního, především pak vědeckého života v naší zemi a jeho organizace a tím nepřímo i do našeho života kulturního. Byl to mnich, jehož rodištěm byly Budějovice, působištěm český jih a Praha. Jmenoval se František Xaver Max Millauer nebo stručně Xaver Millauer, sám užíval pravidelně svého řádového jména Maximilián. Narodil se 17. prosince 1784 z rodiny velmi vážené. Jeho otec byl nejprve městským tajemníkem, od r. 1818 nejstarším radním při magistrátě a zároveň zemským advokátem. Svou funkci na radnici zastával za významné éry Doudlebského a Strandlovy a český historik vděčně vzpomíná v svém Každodenníku laskavosti, s níž se k němu choval za jeho pobytu v městě. Matka našeho Millauera byla z Prahy, kde její otec Jan Nepom. Faltin byl advokátem. Nelze sice akceptovati ničím nezaručený názor, že rodina pocházela ze staročeského šlechtického rodu, ale i bez toho získala si čestné místo v dějinách města. Děd Millauerův Jiří Josef, narozený 16. dubna 1703, byl synem staroměstského podkováře Jindřicha Millauera, majitele „Staré pošty“, zemřelého 10. května 1725, a jeho manželky Magdaleny, zemřelé 30. dubna 1721. Studoval na krumlovském gymnasiu, stal se dne 1. října 1730 písařem primátorského úřadu, po sedmi letech písařem v pivovaru a začátkem r. 1751 přišel do Ostrolova Újezda jako správce. Po dvou letech se vrátil do města jako městský kasír, r. 1761 byl povolán do rady a zůstal v ní až do zřízení magistrátu. Byl mezi těmi členy rady, kteří složili velký

dar na zřízení gymnasia v našem městě. Byl i literárně činný, napsal spis obsahující kronikářské údaje z dějin města, jež doplňují známou kroniku Lukáše Bernarda Schneidra. Při oslavě blahořečení sv. Josefa Kalasanského dal provozovati od městských hudebníkův oratorium k poctě světcově 28. srpna 1768. Syn jeho z manželky Marie Markéty, roz. Heidlerové, Karel Walter Josef Millauer, rozený 4. ledna 1744, byl první Budějovičan, jenž jako absolvent piaristického gymnasia vstoupil do řádu bratří zbožných škol a působil jako profesor na ústavech tohoto řádu, druhý Antonín se stal převorem dominikánského kláštera v Znojmě.

Za krátkou dobu se tedy octl tento rod na předním místě v městě a jeho členové měli kladný poměr k současným kulturním snahám. Náš Millauer, vychovaný v tomto prostředí, studoval piaristické gymnasium, kde zvláště rád měl profesora poetiky Alberta Egelseera. Učil se pilně, takže byl první mezi 16 spolužáky, pročež obdržel bez obtíží stipendium (ius loci) 30 zl. ročně, by mohl studovat filosofii v Praze — v našem městě ještě tehdy tento nejvyšší stupeň středoškolského studia neexistoval. Učebná látka nestačila jeho pili. Mimořádně se zabýval ještě několika jinými předměty a chování byl tak vzorného, že neměl jediného poklesku.

Na pražské universitě vstoupil v styk s několika chovanci kláštera cisterciáckého z Vyššího Brodu (Hohenfurth) pod dozorem kapitulára P. Xavera Falka. Působilo to v něm touhu státi se členem tohoto řádu a roku 1802 byl do něho přijat, když kapitulár přednesené prosbě vyhověl. 13. listopadu byl přioděn, r. 1803 se vrátil do Prahy studovat theologii. Pracoval tak úsilovně a tak své síly přepínal, že onemocněl a musil se odebrat jako rekonvalescent na zotavenou do Libochova, kde jej zastihla smutná zvěst, že jeho příznivce Falka není mezi živými. Po osvěžení a načerpání sil k

další činnosti pokračoval v studiu theologie, a to již v Budějovicích, kde právě byl otevřen theologický seminář zásluhou biskupa Jana Prokopa hraběte Schaffgotsche k velké radosti všeho občanstva a celého města, jednak opět v Praze, pokračuje tak rychle, že již r. 1806 vykonal rigorosa z pastorálky, morálky, katechetiky a pedagogiky a 2. prosince téhož roku za přítomnosti rodičů hluboce dojatých a na syna hrdých složil slavný slib řeholní a zvolil si řádové jméno Maximilián.

Opat mu dal úkol přednášet na domácím učení theologickém církevní dějiny a církevní právo. Ale horlivost, s níž vykonával tuto povinnost, znovu ohrozila jeho zdraví. Léčil se v Omlenicích. R. 1807 vykonal další rigorosa a konkursní zkoušku z církevního práva a církevních dějin. Aby mohl býti vysvěcen, byla mu udělena věková dispens, a to 13 měsíců, takže ani ne 23letý přijal svěcení z rukou biskupa Schaffgotsche 25. listopadu 1807. Dne 8. prosince pak měl v kostele Obětování Panny Marie první mši za přítomnosti rodičů, příbuzných a četných hodnostářů i měšťanů.

Na prvním působišti po vysvěcení dlouho nasetrval — byly to *St u d á n k y* (*K a l t e n b r u n n*). Jeho znalost obou zemských řečí byla příčinou, že jej biskup vyvolil roku 1809 jako duchovního pro tři oddíly zemské obrany v klatovském kraji. Tehdy se začala jeho literární činnost na poli theologickém. Po skončení tohoto úkolu u zemské obrany, stal se farářem v *B o r š o v ě* r. 1810, při čemž vykonal rigorosa z biblického studia a dogmatiky, takže 27. listopadu byl promován na doktora theologie. Poté znovu přednášel na domácím učilišti řádovém týměž předmětům jako dříve, zastáváje současně funkci klášterního bibliotékáře a archiváře, mimo to r. 1812 byl ustanoven opatovým sekretářem.

Další rok 1813 znamená však obrat v jeho snáhách. Za návštěvy kláštera u sv. Floriána v Horních

Rakousích seznámil se s Františkem Kurzem, a tento historik jej uměl nadchnouti pro studium dějin a pomocných věd historických. Jako v jiných oborech i tu Millauer hned se pustil do nového studia s plným elánem. R. 1814 koná pilné práce přípravné, navštěvuje společně s Jeronýmem Štěp. Lichtblauerem archivy treboňský, budějovický a krumlovský, jsa neustále povzbuzován Kurzem, který dodával pobídky jeho úsilí pevnou vírou v jeho talent.

Brzy se mu naskytla možnost vědecké kariéry, když odchodem profesora Faulhubra do Vídně (Wien) se uprázdnila stolice pastorálky na theologické fakultě pražské university. Nejvyšším rozhodnutím ze dne 11. června 1815 bylo mu uděleno toto místo a 7. října zahájil čtení. Hodnost však přinášela mu i jiné těžké povinnosti, zkoušky kandidátů pro farářská místa, cvičení homiletická, liturgická a pastorská, jež musil konati německy i česky, zatím co přednášel latinsky. Překonával však energicky všechny obtíže s tím spojené, a ač mohl se dostat na fakultu vídeňskou, zůstal věren Praze. Dělí svůj čas mezi teologii a historii. Jest v spojení s Faulhubrem, Frimmdalerem, Hormayerem, rakouským dvorním historikem, Hammrem, Andréem, Strombergem, Kurzem, pak s Horským a Zieglerem. Z našich spisovatelů byl J. L. Ziegler s ním v úzkém přátelství. Byli spolužáky z pražských studií a řízením osudu byl Millauer 10. listopadu 1818 promotorem svého přítele. Ziegler se k němu často obracel o radu, tak na př. když chtěl vydávati Přítele mládeže. Millauer se seznámil i s jinými muži. Dobrovským, Preslem, Vinařickým, Palackým, Čelakovským, Hankou a s šlechtickými příznivci vědeckého badání, hlavně ovšem se Šternberky.

II.

Roku 1817 mu gubernium svěřilo vypracovati dějiny theologické fakulty, brzy pak

jej Moravskoslezská společnost pro vzdělávání orby, přírody a zeměděl. jmenovala dopisujícím členem. 15. června 1818 dostalo se mu od stavů velmi vzácné a významné nabídky — pokračovati v Pubitschkových českých dějinách, ale Millauer nabídky nepřijal. Osud mu vnukl šťastnou odpověď a reservoval tento úkol pro ducha povolanejšího.

Millauer všímal si také otázek školských a od r. 1816 jal se vydávat časopis „Schulfreund Böhmens“, vycházející v čtvrtletních lhůtách.

Jeho vědecká práce a styky jej přivádějí roku 1818 mezi budovatele Národního musea. „Velký milovník starožitností českých“, jak jej nazývá Jan Jeník rytíř z Bratřic, nemohl zůstat stranou při uskutečňování myšlenky, již s jásotem přivítaly domácí vědecké kruhy. Když však první kroky a první program zklamaly naděje, jež byly kladeny v museum jako oporu snah jazykových a literárních, a bylo rozhodnuto vyslati k nejvyššímu purkrabí hrab. Kolovratovi deputaci s prosbou, aby nový ústav popřával více místa těmto snahám, vybral si Jungmann jako kolegy v této deputaci Presla a Millauera.

Tito tři muži byli při památné audienci, při níž pronesl purkrabí památná slova „Noch sind wir eine Nation“. V červenci 1818 uveřejnil Millauer v Hormayerově archivu článek, v němž nadšeně vítal založení Musea, velebil Jungmannův výborný překlad provolání k zřízení musea, ježto zkušenost prý ukázala, že k srdcím národa lze se nejsnáze dostat, mluví-li se k němu mateřským jazykem. R. 1819 se stal jedním ze sběratelů Musea pro Prahu, v prvním seznamu jest uveden jako činný člen s pravidelným ročním příspěvkem. Věnoval mu četné rukopisy, zvláště rukopis perňštejnský, četné staré tisky, listiny a kresby, sehnal mimoto příspěvky od deseti kněží. Dne 23. prosince 1823 byl zvolen do musejního výboru, a když kníže August Longin Lobkovic byl jmenován krajským

hejtmanem v Budějovicích, převzal po něm nejprve prozatímně, později definitivně jednateleství Musea. Stalo se to volbou 31. března 1824. V této funkci se dostal do úzkého, občas každodenního styku s Palackým, když spolu jednali o věcech musejních, ale nevzniklo mezi nimi opravdové přátelství, byl příliš velký rozdíl mezi asketicky přísným řeholníkem, nacionálně skoro nevyhraněným, pěstujícím vědu pro vědu, a mezi mladým Moravanem, podmaňujícím si společnost jak noblesou své duše, tak opravdovostí a budujícím vědecké dílo s vyšší tendencí.

V hodnosti jednatele setrval do r. 1829. Když bylo rozhodnuto vydávati časopis, byl zvolen do výboru, v němž vedle Dobrovského a Steinmanna měl stanoviti nutné modalitty pro oba orgány Musea. Roku 1827 podal návrh na zavedení přispívajícího členství. 12. dubna 1829 resignoval pro churavost a přílišné zaměstnání, dokonce pak 17. listopadu oznámil, že nemůže platiti pravidelný roční příspěvek 20 zl. konv. m. a přestal choditi do výborových schůzí, nicméně r. 1830 začal tam chodit znovu (od 25. května) a po smrti Steinmannově r. 1833 převzal znovu jednateleství, jež zastával do r. 1834. S počátku byl i revisorem sbírek. V poradách měl vynikající účast. Roku 1835 podal nepříznivý posudek o Hankově katalogu sbírky numismatické.

Ještě roku 1839 navrhuje, aby v nových instrukcích pro sběratele a v nových stanovách doplněn byl odstavec, týkající se knihovny, slovy „v české nebo jiné slovanské řeči“. Zůstal členem výboru musejního až do svého úmrtí.

Zasáhl také do prvních sporů o Rukopisy nedlouho po jejich objevení. Spolu s Dobrovským a Steinmannem vyšetřovali pravost Rukopisu zelenohorského. Jak známo, nevyzněl jejich úsudek příznivě pro pravost Rukopisu.

Vědecké zájmy a činnost otevřely mu vstup

do Královské české společnosti nauk, kde byl 6. října 1819 přijat za člena a dvakrát potom zvolen jejím direktorem. Konal tam četné přednášky a velkou část spisů vydal v jejích pojednáních.

III.

V hodnostech akademických dosáhl r. 1820 a 1826 funkce děkana fakulty theologické, roku 1833 se mu dostalo nejvyššího vyznamenání, jaké mu mohla universita dáti, byl zvolen per acclamationem rektorem jejím na studijní rok 1833/34. Byla to pro něho nejcennější a nejmiřejší pocta. Zvláště byl hrd na to, že jest první Budějovičan, který se povznesl k této hodnosti.

Ale tato radost a možnost těšiti se z úspěchů své práce a jejich uznání byla rušena stíny, padajícími na jeho životní dráhu. Od r. 1827 churavěl a tento stav se čím dále tím více horšil, maje i nepříznivý vliv na jeho jednání a činnost. Přepínal své síly, a jsa již od povahy asketicky založen a přísný sám k sobě, byl nedůtklivý k jiným a předrážděný. Již resignace na jednatelství musejní byla výsledkem nálady, vzniklé za těchto okolností. Úmrtí matčino 19. března 1828 a otcovo 30. července 1833 rovněž působilo dalším nepříznivým vlivem na tento stav. Nelze opomenouti zmínky o tom, že jistě citelně se ho dotkla prohra při volbě opata kláštera vyšebrodského po smrti opata Teutschmanna, kdy jeho kandidatura získala jen menšinu mnichů. Ve věku, kdy jiní bývají právě na vrcholu sil a životní činnosti, nastával u něho rychlý sestup. V takové náladě odmítal vyznamenání a členství různých vědeckých korporací jako Kodaňské společnosti pro starožitnosti nebo Hornolužické společnosti. V svých povinnostech úředních byl však přesný a svědomitý do krajnosti. Proto r. 1821 direktorát nad studiiem vyslovil mu uznání, akade-

mický senát udělil mu pochvalu za uspořádání archivu pražské university. Ovšem nutno poznamenati, že tato práce pro archiv sám neznamena velký pokrok. Millauer opustil věcný způsob jeho uspořádání a zavedl chronologický, mimo to pak asi 100 listin odtud odevzdal archivu musejnímu.

V té době došlo také ke konfliktům mezi ním a některými vynikajícími muži.

Třeba se zmíniti nejprve o Palackém. Dosavadní spolupracovníky rozvedla otázka Matice. Ale Millauer lpěl na Museu a nerad viděl novou instituci, o níž se domníval, že bude ubírat tomuto na přízni a podpoře veřejnosti. Když viděl, že opravdu pro ni se schází víc peněz než pro Museum, zanevřel na ni a nevlídně odmítl žádost Palackého, aby u něho — Millauera — mohly býti ukládány příspěvky pro tuto korporaci. Brzy poté nastaly však Matici nepříjemné potíže. Palacký musil použiti veškerého vlivu, aby ji zachránil, i když jméno své dočasně musila opustit. Vznikaly domněnky, odkud ta náhlá nepřízeň. Palacký zjistil, že tajemník hraběte Chotka Ambrosi vykládá hrůzostrašné věci o Matici, jako by to byl tajný spolek, s nímž nechce míti členstvo Musea nic společného.

Chování Millauerovo vzbudilo dojem souvislosti mezi těmito zjevy, proti Millauerovi vzniklo podezření, že přes Vídeň (Wien) působil proti Matici, když to nešlo v Praze. Vidíme ovšem z korespondence Čelakovského, který neměl Millauera příliš rád, že viníkem nebyl tento, nýbrž Zimmermann. Ale nedůvěra vůči Millauerovi měla oporu v dřívějším jeho chování, když šlo o vydávání některých starých památek. Muž přísných mravů a asketických názorů bránil se proti vydání „Mastičkáře“, až se proti němu musil Jungmann dovolávati autority nejvyššího purkrabí, později stejně příkře vystoupil proti vydání „Májového snu“

v Starobyých skládáních, což způsobilo proti němu značnou nevoli, třebaže on jednal zase ze svého přísně mravokárného stanoviska, nemaje nic proti Hankovi, se kterým se přátelsky stýkal. Roku 1826 spolu s Dobrovským byl v podezření, že nepřejí vydávání dvojího Musejníku, ač zejména pokud jde o Dobrovského, bylo toto obvinění insinuací Hankovou. Ale Millauer byl od té doby tím ostřeji nenáviděn, a temperamentní Čelakovský, který se v svých dopisech vyjadřoval bez obalu a jak si to myslel, obzvláště příkrých slov užil, když referoval o těchto věcech Kamarýtovi.

Když začal vycházeti „Časopis katolického duchovenstva“, Millauer se stal jeho odběratelem počínaje třetím ročníkem a po čase byl i mezi jeho přispívateli. V něm také vyšla poslední jeho práce „Životopisy spoluúdvův theologické fakulty“, již nedokončil. Přátelství k Zieglerovi dalo podnět k dvěma jeho článkům pro „Dobroslava“. Když zemřel Kašpar hrabě Šternberk, připadl Millauerovi čestný úkol složití latinský epitaf pro katafalk, na němž spočinulo tělo jednoho z nejlepších našich šlechticů, který v sporu jeho s Palackým se ujal Palackého.

Přes ustavičné zhoršování zdravotního stavu Millauer neumdlával v práci, a jakmile vždy jen trochu pookřál, vrhal se do ní s novou energií. Ale plicní nemoc a časté chrlení krve jej konečně zdolalo. Dne 14. června 1840 o půl sedmé hodině ranní zemřel. Tělo bylo přeneseno do kolegia arcibiskupského semináře, kde za přítomnosti celého akademického senátu, všech posluchačů theologie, přátel a ctitelů zesnulého učenice vykonal pohřební obřady světící biskup Tippmann dne 16. června. Velký průvod doprovodil jej na poslední pouti přes velký déšť. Na malostranském hřbitově vedle Xavera Falka našel Millauer místo svého věčného klidu.

Millauer byl spisovatel velmi plodný,

jenž zvláště v badání vlastivědném vykonal velmi záslužné dílo, i když mnohé jeho práce a themata mají spíše význam průkopnický a iniciativní než trvalou cenu vědeckou. Po jeho smrti odevzdal některý příslušník kláštera vyšebrodského v bytě člena Královské společnosti nauk a krajana Millauerova, rodáka budějovického Matyáše Kaliny z Jaethensteina jeho životopis. Tento jej odeslal sekretáři společnosti Františku Palackému. Psán byl as Millauerem samým krátce před jeho smrtí, neboť bibliografický přehled jeho děl se omezuje skoro jen na názvy, zatím co další údaje scházejí. Rozdělení podle oborů na theologické (14), pedagogické (11), historicko-vlastivědné (88) jest dost nepřesné, mimo to jsou mezi ně zařaděny i zprávy o činnosti Musea a Společnosti, jak je podával jako jejich funkcionář. Tohoto rozdělení se přidržel také autor životopisu Millauerova v Časopisu katolického duchovenstva r. 1842, jenž čerpal z rukopisu v archivu Společnosti, o němž jsem se zmínil, a kterého dnes tam již není.

Většina spisů našeho spisovatele byla vydána v časopisech jako v Hormayerově archivu, Hesperu, Musejniku, Schulfreundu, pojednáních Král. české společnosti nauk, Dobroslavu, Časopisu katolického duchovenstva. Menší díl jsou práce samostatné nebo otisky z uvedených časopisů.

Někdy užívá autor pseudonymu Maximilian Meitl.

Millauer začal jako theolog a teprve potom rozšířil svou činnost na jiné obory. Jako první spisek uveřejnil kázání při svěcení praporu zemské obrany r. 1809 v Klatovech, pak sem náleží řeč při sňatku sestry, při slavnostním vyznání katolické víry, návrh kázání na den sv. Václava, themata promoční, pojednání a dispoice pro kázání; napsal dějiny studia pastorálky na pražské universitě, pojednal o některých zvláštních případech tohoto oboru, vydal praktické pokyny

pro konkursní zkoušku farářskou, spis o úřadě katechetském, o chování katechetů a učitelů k dětem jinověrců, o zápisech nemanželských dětí do matrik. Samostatně uveřejnil v tomto oboru zejména „Die Matriken der Akatholiken“ v Praze r. 1830 a „Institutio pastoralis in usum academicum, quam edidit A. Reichenberger. Latinitate donata Viennae apud Rehm 1818-1819“, již tedy přeložil z němčiny do latiny.

Z plodů, zařaděných do druhé skupiny, zaslouhuje zmínky dílko o užívání přísloví ve vyučování, dále „Data aus der älteren vaterländischen Erziehungskunde“ a „Winke für vaterländische Pädagogen und Katecheten“.

Nejbohatší jest žeň s pole třetí skupiny. Mimo některé drobnůstky, jež namnoze nenáleží do historie, všimneme si zvláště spisů, v nichž se nám jeví pilným průkopníkem naší vlastivědné práce. Životní osudy, spjaté s řeholí, jejíž roucho oblékl a jejíž chloubou bylo monasterium Altovadenum, klášter vyšebrodský, daly podnět k několika spisům, jako samostatnému pojednání „Der Ursprung des Cisterciensstifts Hohenfurth“ (Praha 1814), dále pojednání o vzniku kláštera (Praha 1818), rok poté vydal fragmenty z jeho nekrologu, r. 1828 napsal nekrolog opata Isidora Teutschmanna a zanedlouho seznam opatů tohoto kláštera. Roku 1818 složil též předmluvu k baladě Frant. Karly Pichlerové o založení kláštera. Krajiny vyšebrodské se také týká stať o diplomatických zprávách o bývalém klášteře eremitů ve Výtoni (Heuraffel).

Jihočeským dějinám náleží dílo „Über die Erbauung der kön. befreiten Berg- und Kreisstadt Budweis“ (Praha 1817), v němž dal svému rodišti první přehledné kritické pojednání o jeho vzniku probrav všechny zprávy, jež se týkají této věci*), potom „Die Ritter von Poreschinge im Süden

*) Český překlad vyšel v „Budivoji“ r. 1867.

des Böhmens" (1823), články a drobné úvahy jako o jméně Vok (Praha 1815), o Petru I. z Rožmberka (1817), o zřícenině zvíkovské (1817), o smrti a pohřbu Karla Bonaventury Buquoye (1818), o zřícenině pořešinské (1819), o chovu dobytka v XIV. stol. v jižních Čechách, jež vyšlo v jeho spisu „Vaterlaendische Kuriositäten“ r. 1820. Zabýval se osudy Závíše z Falkenštejna a Viléma z Rožmberka, pojednal o troskách Dívčího Kamene, o závěti Jana Matyáše ze Sudetu. Universitě a fakultě, jejímž byl profesorem, napsal „Kritische Beiträge zu Voigts Versuch einer Geschichte der Prager Universität“ (1820), „Proben aus einer ungedruckten Geschichte der Prager theologischen Fakultät“ (1820), sestavil nekrology členů fakulty, zemřelých v 19. století, r. 1827 vydal úvahu o rektorském programu dr. Jana Theobalda Helda“, r. 1831 pojednal o nejstarších rektorech pražské university. V době rektorského roku vypracoval seznam rektorů od spojení university za Ferdinanda III. „Series rectorum universitatis Pragenae“, jež vydal samostatně r. 1834. Jedna z jeho posledních prací z r. 1839 byl článek o theologickém studiu v Čechách od pokřtění Čechů do založení university.

Mimo vlastní řeholi všímal si osudů jiných podobných řádů, jako německých rytířů, jejichž osudů se týkají dva spisky, „Ein Vortrag über den deutschen Ritterorden“ (1825) a „Der deutsche Ritterorden in Böhmen“ (1832), r. 1837 napsal jubilejní pojednání k 300. výročí založení kláštera sv. Uršuly, rovněž se zabýval založením a dějinami několika kostelů jako bohnického. Někdejšímu řádu templářskému věnoval pozornost v spise o památkách po něm v Čechách (1822).

Nenechal bez povšimnutí ani obory jiné, numismatiku a heraldiku (o znaku pánů z Riesenburku, o legendě na denáru Boleslavově), sfragistiku (pečeť M. Jana Husa, domnělý pečetní

prsten sv. Bernarda), etymologii (výklad slova „pop“), dějiny umění zvláště architektury, maje na zřeteli zejména zajímavé drobnosti, zasáhl i do dějin kulturních a hospodářských, literárních, chronologie, genealogie (na př. o předcích hrabat Harrachů), pustil se i do kritiky Sedláčkovy učebnice matematiky a fyziky, a vydal *Sermo Hilarii Litomericensis ad senatum populumque Plznensem* (r. 1820).

Roku 1819 napsal pojednání o české a německé národnosti v Čechách.

Pro dějiny české jsou významné jeho spisy „*Diplomatisch-historische Aufträge über Johann Žižka von Trocnow*“, vydaný r. 1824 v Praze, příspěvky k historii švédského obléhání Prahy roku 1648, a životopis Dlabáčův. Zmínky zasluhují i „*Die Grabstätten und Grabmäler der Landesfürsten Böhmens*“ (1830).

Millauer jest neplodnější a dosud nejvýznamnější historik, narozený v Budějovicích. Byl oddaný syn církve a její služebník, jehož se již nedotkl josefinismus ani naň nepůsobil jeho vrstevník Bolzano. Pilný až do přepracování, často churavý a předrážděný, při čemž zabíhal leckdy do malicherností v konání svého úřadu. Na větší dílo se nemohl soustřediti a tedy vhodným historiografem království Českého určitě by nebyl býval. Jako funkcionář korporací, souvisejících s dějinami obrození, jest úzce spjat s tímto obdobím naší historie. Patrně proto a pro skrovný počet děl, psaných česky, zařadil jej Josef Jungmann do svých dějin české literatury.

